להו לנדקן הבית לא מיקרי דבר מסויים: **מה עבד לה רשב"ל.** דערכין ומותר נכסים לדבר שאינו מסויים מיהא דמיין דקתסבר רשב"ל: **נגנוח בית וגו'.** דוקא בתנין הבית קפיד קרא אבל אבני שדה ואה"ב שאר ערכי הבית לא קפיד קרא: **מעשה.** דקתמרת איין דבמיני הבית קפיד קרא מ"ב ה"ב לערכי ירושלם אין מקבלין מהן בדבמיני שאין להם חלק בירושלם: **מפני.** דתנן ואלו שחייבין בקלבון משמע דאין לך מי שחייב בשקל אלא יהא חייב בקלבון אחיא כר"מ: **פ"ג דר"מ אומר כשם שקלו אלא שהוא חייב בקלבון.** ר"מ בנותן שקלו אלא שהוא חייב בקלבון. וה"ק דרמ"ל לעולם חייב בקלבון מן התורה אפי' נותן מחצית שקלו: **כזה יפנו.** שהוא נקי מכל מיג אבהרי מאלא היה והלכך כל השקלים

[א] ומאיליהן הן באין לבד"ה (לבלי שרת) [ב]מה עבד לה רשב"ל פתר לה [1]לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר' [ג]חזקיה א"ר סימון שאל מעתה [א]אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [2]ולכם אין חלק וגו' (אלו חייבין בקלבון תני [ג]אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון [3]דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסברי[2] ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר[7] רבי מאיר [ד] כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [3]זה יתנו כזה יתנו: [א]נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבונות א"ר אלעזר דר"מ היא [ה][דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון וכו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות [4]ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה [ה][5]על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון א' שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין[6] והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בחמה בשחלקן וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בחמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי[7] לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן [ב]אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים (ב)בלקוחות הן ופטורין מן המעשר בהחוא דתנינן תמן הלקוח[ד] ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בחמה. [ו]ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה לית לן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה ופעמים

[ג]מה עבד לה רשב"ל פתר לה [1]לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר' [ד]חזקיה א"ר סימון שאל מעתה [א]אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [2]ולכם אין חלק וגו' (אלו חייבין בקלבון תני [ג]אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון [3]דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסברי[2] ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר[7] רבי מאיר [ד] כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [3]זה יתנו כזה יתנו: [א]נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבונות א"ר אלעזר דר"מ היא [ה][דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון וכו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות [4]ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה [ה][5]על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון א' שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין[6] והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בחמה בשחלקן וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בחמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי[7] לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן [ב]אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים (ב)בלקוחות הן ופטורין מן המעשר בהחוא דתנינן תמן הלקוח[ד] ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בחמה. [ו]ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה לית לן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה ופעמים

[ד]מאליהן הן באין לבד"ה (לבלי שרת) [ב]מה עבד לה רשב"ל פתר לה [1]לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר' [ג]חזקיה א"ר סימון שאל מעתה [א]אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [2]ולכם אין חלק וגו' (אלו חייבין בקלבון תני [ג]אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון [3]דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסברי[2] ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר[7] רבי מאיר [ד] כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [3]זה יתנו כזה יתנו: [א]נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבונות א"ר אלעזר דר"מ היא [ה][דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון וכו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות [4]ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה [ה][5]על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון א' שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין[6] והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בחמה בשחלקן וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בחמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי[7] לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן [ב]אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים (ב)בלקוחות הן ופטורין מן המעשר בהחוא דתנינן תמן הלקוח[ד] ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בחמה. [ו]ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה לית לן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה ופעמים

[א] מיקרי דבר מסויים: מה עבד לה רשב"ל. דערכין ומותר נכסים לדבר שאינו מסויים מיהא דמיין דקתסבר רשב"ל: **נגנוח בית וגו'.** דוקא בתנין הבית קפיד קרא אבל אבני שדה ואה"ב שאר ערכי הבית לא קפיד קרא מ"ב ה"ב לערכי ירושלם אין מקבלין מהן לבדמיני רבה מלק בירושלם: **מפני.** דתנן ואלו שחייבין בקלבון משמע דאין לך מי שחייב בשקל אלא יהא חייב בקלבון אחיא כר"מ: **פ"ג דר"מ אומר כשם שקלו אלא שהוא חייב בקלבון.** ר"מ בנותן שקלו אלא שהוא חייב בקלבון. וה"ק דרמ"ל לעולם חייב בקלבון מן התורה אפי' נותן מחצית שקלו: **כזה יפנו.** שהוא נקי מכל מיג אבהרי מאלא היה והלכך כל השקלים

[ב] בלקוחות הן ופטורין מן המעשר בהחוא דתנינן תמן הלקוח. פי' יפטרו מן הקולבון דהא אלא שלמה ונתן ר' בא בשם ר' חנינא בר הוגא היא שני אחין שירשו את אביהן ואחלקו בב' בני אדם שירשו ממון[1] אדם אחר מעלמא דלא הוי פשוטא הבית חשיבה לזו: **כמה הוא קולבון מעה.** ירושלמי לאיכן הקולבין הולכין ר' מאיר אומר לאקלים לגומר יתערבו ר' אלעזר אומר לנדבה נדבת קין לגמזבח ר' שמעון שזרי אומר ריקועי זהב ליפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו עוטלין אותן בשכרן וי"א להוצאת הכרכים פי' לאותו שהיו מוליכין אותם מעיר לעיר למקדש ובמוספת אינו מבית דבריי י"א כלו:

תקלין חדתין

ואינו אסור לר"י לקבל מהן אלא בשעתו להיות לבד"ה ה"ג לרשב"ל: **הן באין לר"ש.** ולא קאמר ר"ל דאין מקבלין אלא בשבבדי ותן מעצמו להיות לבד"ה: **רשב"ל אפי'.** לגומר הוכחתו מעשנה דקרא דקאמר לא לכם ולנו משמע דקאסר ליה שותפות כלל בין בחמלה ובין בפוקס: **ר"ח אר"ש אלא.** פריצות ברים מכלתן לשבא לאאלה: **מתני' ואלו חייבין בקלבון.** כי כל אדם צריך ליתן אחיא השקל והשקל המזכר בתורה הוא שקולין במשנה אבל שהוא שני אלאי שקלים ולפי שכולם היו נותנים לשקלים הנאלים נקראו שקלים וכשהיה א' צריך להחליף אבל על ב' אלאים היו נותנים מטבע קטנה ונקרא קין בין לגומר דבר קל שמוסיפין בעד החילוף: **אבל לא הכיים בו' נשיס בו'.** שהם אינם מחייבים בשקלים אלא אם שקלו אחבלין מידם לבן פטורים מן הקלבון: **השוקל ע"י כפן ע"י אשה בו'.** ששוקל אבל אלם ע"י כהן ואשה דבשוקל על ידי כהן אלי שקל ליבא לפרוש דא"ר אפי' בשוקל ע"י עצמו אלי שקל נמי פטור אבל אם נותן לת"ק כדמפרש לקמן א"ג בשוקל ע"י ועי"י כהן כו' והא דלא קתני בהדיא ע"י ועי"י כהן כו' משום דהוא בפלוגתא דר"מ דלר"מ חייב אבל לר"מ נמי פטור בשוקל ע"י כהן ואשה ובעבד דאיכה בעלמא דלקמן והטעם דפטור בשוקל ע"י כהן ואשה ובעבד דאיכה בעלמא דלקמן מטמא אלא שהוא יוצרת ב

בקלבון ומעשר בהמה: **היך עבידא.** כמו היכי דמי: ה"ג מלקו את הנכסים ולא מלקו את בהמה מיירי בזה וזה מלקו את הבהמה ולא מלקו את הנכסים פטורין בזה וזה. וכ"ה בבבלי פ"ט. וכסי פירושו מלקו את הנכסים וחזרו ונשתפדו ולא מלקו בבהמה דגבי קלבון הוו כאלו שופתין וגבי בהמה הכי: **כן הן עיקר נכסיו.** ופע"פ שמלקו את הנכסים ולא מלקו את הבהמה פטורין מקלבון: **רבי שמי.** פריך וכי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה הוא לא מלקו אלא מעשר בהמה הוא לא מלקו נמצר שיהיו פטורין מן הקלבון אע"פ שלא נתנו שקליהן מן יוזפא דהיכא ואע"פ שהבהמות הן עיקר הנכסים אין לפטרן. כך למדתי ממגדל עוז בשם הר"מ מקולי ולא כהרא"ש דדבריו תמוהין: **לא שנינו היא.** שאני הכא שהוא נותן נותן מלא שלימה מאותן המעות שהיו מגיעין על חלקו הלכך הרי הוא כאילו לא מילקו: **ופריך מעתה.** לדברך שעיקר הטעם שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

הלכה א מתני' מלרפין שקלים לדרכונות.

בני העיר שקבלו שקליהם יכולין להחליפן מדרכונות והוא שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

הלכה א מתני' מלרפין שקלים לדרכונות.

בני העיר שקבלו שקליהם יכולין להחליפן מדרכונות והוא שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

הלכה א מתני' מלרפין שקלים לדרכונות.

בני העיר שקבלו שקליהם יכולין להחליפן מדרכונות והוא שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

ריבב"ן

מתני' א' דרכונות. כמו דלכמוני זהב בספר עזרא: **מפני משוי הדרך.** להקל מעליהן. ירושלמי ויעשו אותן מרגלית כלומר מכל השקלים יקנו מרגלית ויקלו ממשוא"ו יותר. ומני שמא מזוז המרגלית ומגלה ההקדש מפסיד אבל הדרכונות אין לחוש שמא יחלו מהן המטבעות ויוצאין בירושלים: מתניתא בתקלין הדתין אבל בתקלין עתיקין לא בדא כלומר בתקלין עתיקין מותר לקנות מרגלית ולא חיישינן שמא מזוז שאין באין אלא לחומת העיר ומגדלותיה: **בני העיר שנלחו אם שקליהן אם נתרמה הרומה.** מן הכסף שבלבסה ומתנוהו בקופות דמיית בתוספתא פרק ב' מורמין על המשכון ועל הגבוי ועל המעיד לגבות ממנה שאותן השקלים ברשות הקודש אימתיהו ונגנבו או נאבדו נשבעין לגזברין שהספסל לקדש ואם תאמר ונתנו בצבועות אין נשבעין על ההקדשות דרעהו אמר רחמנא ולא הקדש אמרי' בפרק הזהב אמר שמואל הכא בנטשא שכר עפקינן ונשבעין ליטול שכרן אי אמי נשבעין ונגזברין נשבעין לבני העיר מבעי ליה אמר רבא נשבעין לבני העיר בתמעמד הגזברין מי היכי דלא ניתחדיהנו שלא הפרישו שקלים אי נמי כי היכי דלא ניקריהנו פושעים והא נגנבו או אבדו קמני ושומר שכר חייב בגניבה ואבידה והכא נהי דלא משלמי דשומר שכר פטור לשלם להקדש דכי יתן אדם אל רעהו כתיב ולא הקדש אגרייהו מיהא לפסול אמר רבא נגנבו בלסטים מזוין אבדו שטבעה ספינתו ביס דהוי אונס ושומר שכר פטור בגונסין ר' יוחנן אמר הא מני ר' שמעון היא דאמר קדשים שחיינין בתחריומן נשבע עליהן בפרק המוכה אמר ר' שמעון קדשים שחיינין בתחריומן חייב שלינו חייב בתחריומן פטור לענין משלומי כסף ומדחייב הגנב כפל כמותו דמי. הכי נמי לענין שבועה. תמיהא עד שלא נתרמה התרומה משנתרמה התרומה קדשים שאין חייב בתחריומן ניטו דתנן תורמין על האבוד ועל הגבוי כו' אמר ר' אלעזר שבועה זו תקנת חכמים היא שלא יזלזלו בהקדשות פי' שלא יזלזלו בשמירתן: **נשבעין לבני העיר.**

תקלין הדתין

היך עבידא. היכי דמי: ה"ג **מלקו את הנכסים ולא מלקו את הבהמה** בזה וזה. דכיון שמלקו בבהמה וחזרו ונשתפדו ה"ל לענין מעשר בהמה כשותפין ופטורין ומעשר ובנכסים שלא מילקו עדיין שם תפוסת הבית עליהן ופטורין מקלבון והא קמ"ל דסד"א דלא נקל טולי אלא דכיון דמלקו בבהמה זיל לחומתא ונימא גנו אדעתייהו דלמיפלג בנכסים נמי קיימי וליתייבי בקלבון קמ"ל הכי מפרש לה בבכורות (ט' ב) מלקו את הנכסים וחזרו ונשתפדו לענני קלבון הו"ל כשותפין ומיירי ובבהמה דלא מלקו הו"ל עדיין שם תפוסת הבית על הבהמות ומיירי בזה וזה: **הדא דתמרת.** דבשמלקו הנכסים לחוד דמיירי בקלבון שלא היתה בהמה שוה יותר מהנכסים: **כן הן עיקר נכסיו.** ואפי' מלקו הנכסים ולא הבהמות פטורים מקלבון דבתר רובא אזלינן: **ר"ש בעי.** אמתניתין פריך דקתמר לא מלקו פטורים מן הקלבון: **לא שנינו הוא.** כלומר וכי לא שנינו הוא דכיון דלא מלקו נותן שלא מ' שלימה דעדיין קיימת תפוסת הבית ולא חייב כהלוואה: **אפילו מלקו ונשתפדו.** דנותנין נמי שלא מ' שלימה יהיו פטורין מן הקלבון ומעני ר' ביבי הוא שני גיסין כלומר כיון שמלקו אף שאח"כ נשתפדו הוו כאחרים לענין חייב קלבון: **רמ"ח נשקלים.** כ"מ לטעמיה דאמר לעיל כשם שקלו אורה כך לקבוהו מורה: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה הן טוטלין אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלים וי"מ להוצאות דרכים של השלחנים שהיו תמילה במדינה והולכים אח"כ למקדש: הדרן עלך באחד באדר

מתני' מלרפין שקלים לדרכונות. בני העיר שקבלו שקליהם יכולים להחליפן מדרכונות והוא מטבע של זהב להקל מעליהם משאם הדרך: **שופרות.** חיצות שפיהן לר' למעלה ומרחיב והולך כעין שופר כדי שלא יוכלו ליטול ליטול מהם כלום והיו עומדים בעזרה וכל מ' מבית שקלו ונותן בו: **במקדש.** מקדש ממש ומדינה הייתי בכל העיירות דבירושלים לא היו צריכין להשופרות היו קבון לחולין למקדש: **שנלחו אם שקליהן. אם נתרמה הרומה.** מן הקופות שהיו תורמין לעזרך הקרבנות על הגבוי ועל המעיד לגבות כדי שיהיה מלק הקרבנות אף לאותו שעדיין לא שקלו: **נשבעין הנלוחים לגזבר.** דהואיל ונתרמה התרומה על המעות הללו קודם שנאבדו הרי נעשו כאילו היו ברשות הגזברים משעה שנתרמה וברשותם נגנבו הלכך נשבעים לגזברים שבועות השומרים: **ואם לא.** שבשעה שאבדו עדיין לא נתרמה התרומה ברשות הבעלים אבדו הלכך נשבעים לבני העיר ופטורים: **שוקלין אחרים תחתיהן.** שקליהם הראשונים שקלו לא עלו להן: **גמ' ויעשו אותן מרגליות.** אריש פריך אמאי אין מלרפין למרגליות שהוא קל יותר: **יעול המרגליות.** וכן לכל שוה כסף אבל מעיבא לא זייל: **וכולן.** לעיל קתני אתם הדברים שלרף לפדותם כגון בכור אדם ודומיהן וקתני וכולן נפדין וכו': **תמציאן.** דקתני שהיו אופרות במדינה דוקא לתקלין אדתין דהיינו בשקלים של שנה הבאה אבל בתקלין עתיקין דהיינו נמי שלא שקל אשתקד לא היו אופרות במדינה אלא לרף להביאן בשקלים דוקא: **תפני.** דקתני נגנבו ואבדו נשבעים הראשונים ואופרות מלאכה: **אבל בשומר שכר אינו נדון זה.** דש"ש אינו נפטר בשבועה אלא חייב בגניבה ואבידה: **בלסטים מזוין.** דהוי אונס ואונסים אפילו ש"ש פטור אם נשבע שנאנסה: **אמינא דמי"ד.** תמני' דמתלק בין בתרומה קודם שנאבדה או לאחר שנאבדה: **על הגבוי.** שבני העיר גבו ומסרום ליד שליח: **לא נדון.** דלדידיה אפי' בתרומה התרומה קודם שנאבדה כיון דאין תורמין על הגבוי אלו נכנסו המעות אלו לרשות הגזבר וברשות בני העיר קיימת ונשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין אחרים תחתיהן: **דר"ש היא.** הא דתנן דמתני' דהשומרים נשבעים לר"ש היא דאל"כ הא ק"ל אין נשבעין על ההקדשות: **שבועות תקנה.** כדי שלא יזלזלו השומרים בשמירת הקדש אבל מדאורייתא

ופעמים שהם פטורים מזה ומזה היך עבידא (חלקו את הנכסים ואח"כ חלקו את הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו את הבהמה ואח"כ חלקו את הנכסים פטורין מזה ומזה) [א]חלקו[ב] אהנכסים ולא חלקו הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורים מזה ומזה א"ר מנא הדא דאת אמר בשלא היתה הבהמה רוב אבל אם היתה הבהמה רוב הן הן עיקר נכסים ר' אבין אמר ר' שמי בעי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה את פוטרו מן הקלבון א"ל לא שניא היא שהוא נותן סלע א' שלימה מעתה אפילו חלקו [ג]וחזרו ונשתתפו חייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון ותנינן חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה: ר' בא בשם אבא בר רב הונא היא שני אחים שירשו את אביהן היא שני גיסין שירשו את חמיהן [ד]לאיכן[ד] היו הקלבנות נופלין ר"מ אומר לשקלים רבי לעזר אומר לנדבה ר"ש שזורי אומר [ה] (א)ריקוע זהב וצפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן ויש אומרים לחוצאת דרכים:

הדרן עלך פרק באחד באדר

הלכה א מתני' [ג]מצרפין[ד] שקלים לדרכונות

מפני משוי הדרך כשם שהיו שופרות במקדש [ד]כך היו שופרות במדינה בני[ז] העיר [ה]ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שקלים ואין עולין להן לשנה הבאה: **גמ'** ויעשו אותן מרגליות שמא תזיל המרגליות ונמצא החקדש מפסיד כההיא דתנינן תמן וכולן[ה] נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ [ו]משקלים [ז]ואין פודין בכלים [ח]וא"ר שמואל בר רב יצחק שמא יזילו הכלים ונמצא ההקדש מפסיד אוף הכא נמי שמא תזיל המרגליות ונמצא ההקדש מפסיד מתניתא בתקלין חדתין אבל בתקלין עתיקין לא בדא ותני כן [ט]עתיקין במקדש ואין עתיקין במדינה מתני' בש"ח אבל בשומר שכר לא בדא א"ר אבא [י]ואפילו תימר בש"ש נגנבו[יא] בלסטים מזוין אבדו [יב]כמי שטבעה ספינתו בים [יג](א)א"ר יוסטי ב"ר סימון אתיא כמ"ד תורמין[יד] 'על הגבוי ועל העתיד לגבות [טו]ברם כמ"ד אין תורמין לא על הגיבוי (ולא על הממושכן) ועל העתיד לגבות לא בדא: [ט]בני העיר ששלחו את שקליהם כו': א"ר אלעזר דר"ש היא דר"ש אומר קדשים שהוא חייב באחריותן כנכסיו הן א"ר יוחנן ד"ה היא משום שבועת תקנה. ע"ד דרבי יוחנן ניחא נשבעים לגזברים ואם לאו נשבעים לבני העיר ובני העיר שוקלים אחרים תחתיהן

בקלבון ומעשר בהמה: **היך עבידא.** כמו היכי דמי: ה"ג מלקו את הנכסים ולא מלקו את הבהמה מיירי בזה וזה מלקו את הבהמה ולא מלקו את הנכסים פטורין בזה וזה. וכ"ה בבבלי פ"ט. וכסי פירושו מלקו את הנכסים וחזרו ונשתפדו ולא מלקו בבהמה דגבי קלבון הוו כאלו שופתין וגבי בהמה הכי: **כן הן עיקר נכסיו.** ואע"פ שמלקו את הנכסים ולא מלקו את הבהמה פטורין מקלבון: **רבי שמי.** פריך וכי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה הוא לא מלקו אלא מעשר בהמה הוא לא מלקו נמצר שיהיו פטורין מן הקלבון אע"פ שלא נתנו שקליהן מן יוזפא דהיכא ואע"פ שהבהמות הן עיקר הנכסים אין לפטרן. כך למדתי ממגדל עוז בשם הר"מ מקולי ולא כהרא"ש דדבריו תמוהין: **לא שנינו היא.** שאני הכא שהוא נותן נותן מלא שלימה מאותן המעות שהיו מגיעין על חלקו הלכך הרי הוא כאילו לא מילקו: **ופריך מעתה.** לדברך שעיקר הטעם שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

הלכה א מתני' מלרפין שקלים לדרכונות.

בני העיר שקבלו שקליהם יכולין להחליפן מדרכונות והוא שפטורים לפי שהוא נותן הקלא שלימה ממה שהוא מגיע על חלקו אפילו מלקו וחזרו ונשתפדו יהיו פטורין ואנן לא תנן הכי: **היא שני אחין וכו'.** כלומר אין מילוק כל שבח מכח יורשה הרי הוא כתפיסת הבית אע"ג שאין בירושה לאורייתא ולא שקל אחותן בצביעים ויש פירושים אחרים בשמועה זו חוז הכ"ל לשום פשטא דשמעתתא: **שולחנין.** שגבו השקלים במדינה כמ"ש הרמב"ם הן נעלו אותן בשכרן: **לטולאם דרכים.** להביא השקלים לירושלם: **סליק פרק ראשון**

משנת אליהו

הלכה **א כשם שהיו שופרות במקדש כו'.** עיין מ"ש בפי' כאן הוא לשון מכן הגאון שהיה שיטתו כן בהלכה ש"ס ולא כהמפרשים והדבר מוכרע ממקומו ועי' תוי"ט פ"ק מתני' ג' ד"ה במדינה: **הסכיא דתניגן סתם כו'.** וי"ג ואין פוריין בכלים ולא מידכר אם והכל בכלל שוה כסף לתיקן אחריני ולאי נפדין בסם תון משקלים וגרם בסם אחלו איהו איהו כשוה כסף וי"ג שמא מזיל המרגליות כו': **ותני כן עתיקין כו'.** הרמב"ם רפ"ב דשקלים בחיבורו כתב דגם במדינה היו שנים ועכ"ב גי' אחדת שם לו בירושלמי ועי' תוס' יו"ט): **מתני' בשומר חנם כו'.** דברי הרמב"ם בפירושו כאן ובחיבורו פ"ג דשקלים חיים מוגבים כלל. שקדר בבא שלימה שם הלכה ח' דיגא דבני העיר ששלחו ע"י אומר תנם דנשבע לבם לעולם והן משלמין לעולם אף אם נתרמה התרומה קודם שנאבדו ואינו מחלק בם ובהלכה ט' סידר כל חלוקה דשומר שכר ומחלק בין נתרמה קודם לאחר כך. וכבר תמה מרן בכ"מ ובתב דמקבלתו למד זאת. ואין זה דרכו של הרמב"ם לסמוכ בחיבורו מסברתו אם אינו קוביא דגמר. ובק"ע הגיה בגע"ג ובראה לענ"ד בזה בפרק אלוני הרמב"ם כל קוביא זו דירושלמי ודבבלי שהי' לו שיטה אחרת ואלו ב' הלכות מתם ג' הסוגיות. בבא ראשונה סוגיין דירושל'. בבא שניה סוגיא דבבלי ולא פליגי אהדדי ולכן אפשר כדרכו בכ"מ. דבסוגיין אמתא דתלמודא מוקי בשומר חנם כדאמר מתני' בש"ח דבש"ס לריך לאוקמי בלסטים מזוין ופסטא דמתני' ניחא לה וד' אבא הוא אמצא בוזא לאוקמי גם בש"ס כמ"ש אפילו תימא כו' ואכתי לא אליך אדעתייהו לפרוש דומי דאין נשבעין על ההקדשות. אלר"ל דר"ש הוא דרש"ש קדשים שחייב בתחריומן בנכסיו הן. וכ"ל דאיירי בש"ח ואפתמא דסוגיא דגמ' קאי ולא אקאי אמתני' דש"מ דאין נשבעין להקדש מוקים לה כר"ש. והכא מייב בתחריומן אף בכה"ג דתמרמה קודם שנאבדו דבה"ע פשוט בתמיהתם לש"ח ולכן עכ"פ נשבעין וכן משלמין גם כן אף בתרמה קודם שנאבדו וכמ"ש הרמב"ם בפירושו לבדי. ומתני' לא מילק אלא אם נשבעין לגזברין אז לבני העיר ובפקא מינה דהמפרש לקמן בסוגיא אבל משלמין בין כך ובין כך ובין אינה בסברת מרן בכ"מ דמ"ש ושוקלין אחרים ר' קאי גם אר"ש ולכן לא פריך הכא דמיירי בבבלי אם לאוקמתא דבא מני ר"ש מיתא עד שלא נתרמה ר' אבל משנתרמה קדשים שאין מייב בתחריומן הוא. דסבריא ליה דבכה"ג שנתנו לש"ש אף בנתרמה מייב בתחריומן ודלקמן ור"ל ר"ש היא. אלא דבאמת דבכה"ג מייב בתחריומן ולכאמר ר"י גופיה לקמן בספרים שקלו ותבר מייב בתחריומן עד שיתקבל לגזבר רק גם מייב

א) בכורות ט' ב, **ב)** תוספתא פרק ג' ועי' מעמות קה ג, **ג)** בכורות נא ג, **ד)** ב"מ נז' ב ד"ה דס"ר ס, **ה)** בכורות מט ב, **ו)** אמר, **ז)** עי' ב"מ נח ג, **ח)** כתובות קה ג,

עין משפט נר מצוה

לח א מיי' פ"ו מהל' בכורות הלכה יא ופרק ג משקלים הלכה ה והשגות:

לט ב מיי' פרק ג משקלים הל"ז והשגות:

א ג מיי' שם פ"ב הלכה ד:

ב ד מיי' שם הל"ח:

ג ה מיי' שם פ"ב הלכה ח ט:

ד ו מיי' פרק יא מבכורים הלכה ו טוש"ע יו"ד סי' שה:

ה ז מיי' פרק ג משקלים הל"ח:

ו ח מיי' שם פרק ב הל"ח (בהיפוך):

ז ט מיי' שם פרק ג הלכה ט:

ח י מיי' שם פ"ב הלכה ט:

נוסחת הבבלי

(א) ריקועי פחים ליפוי כו': **(ב)** ממי שנקנה פפיגמו כו': **(ג)** ת"ר איפגעיי בן סימון: **(ד)** כרם אית מאן דאמר אין כו':

הגהות הב"ח

(ה) בני העיר ששלחו את שקליהן:

הגהות הגר"א

[א] אלחו הנכסים וכו'. כל"ל ועיין בק"ע: **[ב]** ל"ל אפי' אלחו ונשתתפו פטורים מן הקלבון והשאר נשתתפו דעתמון נמי אלא מ' שלימה יהי' פטורין מן הקלבון ומעני ר' ביבי דכו': **[ג]** ואין פודין בכלים ל"ג: **[ד]** בני העיר וכו' ל"ג לה:

גליון הש"ם

[אא] עי' בריטב"א שבועות דף י' ע"ב וכרש"י שם:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גזברין מתוך עבידתייהו. וה"פ לר"ג כיון דאין הגזברין חייבין בתחריות שקלים אלו מ"ק הקדשות ניתנו ואין נשבעין על ההקדשות כתיב ל"ע: **ומשני נשבעים לבני העיר.** ליטול שכרן דמעמד הגזברין מפני שההפסד על ההקדש: **תנ"ר ר' יוחנן וכו'.** תדר' יוחנן קתי דקתמר דשבועה זו תקנת חכמים היא שאין הקדש יוצא בלא שבועה אלינה לבד אלא אפילו קיבלו אנשי העיר עליהן ואמרו הואיל ואנו מצלמין אין לוגנו שיבא הצלם שהוא נתמן לנו אין שומעין לבן שאין הקדש יוצא בלא שבועה: **חייב באחריותו.** אפילו לאחר שנתרמה התרומה עד שיתקרבו לגזבר: **הקדש ברשות גבוה בכל מקום שהוא.** ואפילו קודם שנתרמה פטור: **וכי העיר שוקלין אחריתן.** ואם"ד כי גזא דרחמנא הוא אף קודם שנתרמה יהיו בני העיר

תחתיהן משום שבועת תקנה אלא לרבי לעזר נשבעים לבני העיר הדא היא דר' שמעון נשבעים לגזברים גזברים מאי עבידתייהו נשבעים לבני העיר במעמד גזברים כי היכי דלא לחשדינהו אי נמי דלא נשוו להו פושעים [א]אע"פ שקבלו בני העיר לשלם אין ההקדש יוצא בלא שבועה: הפריש שקלו ואבד ר' יוחנן[ב] אמר חייב באחריותו [ג] עד שימסרנו לגזבר רבי שמעון בן לקיש אומר הקדש ברשות הגבוה בכל מקום שהוא מתניתא פליגא על ר"ש בן לקיש [א]נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהם [ב]לא עוד היא משום שבועת תקנה: (א)תני'[ג] ב'הראשונים נופלין לתקלין חדתין והשניים נופלין לתקלין עתיקין. אלו הן הראשונים ואלו הן השניים רבי פנחס בי [ד]ר' חייא (חנינא) ור' אבא מרי חד אמר אלו ששלחו בני העיר תחלה וחרנה אמר אלו שהגיעו לידי גזברין תחלה:

הלכה ב מתני' [ה]נותן שקלו לחבירו לשקול על ידו ושקלו על ידי עצמו אם נתרמה התרומה מעל [ד]השוקל (ב)שקלו מן ההקדש ונתרמה התרומה וקרבה הבהמה מעל ממעשר שני ומדמי שביעית יאכל כנגדן: **גמ'** השוקל כו' אנן [ז] תנינן אם קרבה הבהמה ותני דבי ר' אם נתרמה התרומה (ג"ש אנן תנינן אם נתרמה התרומה ותני דבית רבי אם קרבה הבהמה אמר ר' לעזר מאן תנא אם קרבה הבהמה ר"ש דר"ש אומר מיד וכו') מאן תנא אם נתרמה התרומה רבי שמעון היא דאמר[ה] רבי שמעון [ז]מיד היה מקבל מעותיו והכהנים ורזיום הן וקשיא אילו הגונב עולתו של חבירו ושחטו סתם סתמא לא לשם בעלים הראשונים מכפרת אמר ר' יודן תיפתר במסוים משל[ו] בית רבן גמליאל שהיה מתכוין [ח]ודוחפו לתוך הקופה [ט] וחש לומר שמא לשריים הן נופלין וכי יש מעילה בשירים אלא כרבי מאיר דרבי מאיר אומר [י]מועלין) בשריים [ח]עוד היא במסוים [כ]של בית רבן גמליאל [ז]שהיה מתכוין ותורמו לשמו: מה נהנה (ג)א"ר אבין בשם רבנן דתמן מכיון שב"ד ראוין למשכן ולא משכנו כמו שנהנה: ממעשר שני וכו' דכתיב [ל]אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה (ד)לא יקדיש איש אתו כלי[מ] שהוא קודש [נ]אין קדושה חלה [עליו] כיצד הוא עושה מביא סלע של חולין ואומר מעות מעשר שני [ס](ה)בכל מקום שהן יהו מחוללין על סלע זו ואותה סלע נתפס לשם מעשר שני [ז]והשאר נעשו שקלים:

פטורין: **ומשני לא עוד היא משום שבועת הקקנה.** אף זו מן התקנה שלא יחללו בהקדשות וישלחו אותן ע"י שליח אלא כל אחד ידיח שקלו בעצמו לשם המלוה כו' יותר מבשלומו: **תני הראשונים וכו'.** שנמצאו או שהתירום הגנבים קודם ההשמה שיהיה לפנינו: **אלו ששילחו בני העיר תחלה.** הן הראשונים: **וחורנה אמר.** ואידך אמר:

הלכה ב מתני' על ידו. בשבילו והלך השליח ושקלו בשביל עצמו: **אם נתרמה התרומה.** קודם שקלו בשביל עצמו: **מעל.** דמיד שנתרמה התרומה על העתיד לגבות היא זה השקל שנתן לו תמיהו לשקול עליו ברשות הקדש וכשנתנו בשביל עצמו נהנה מן ההקדש וגנבתו מפרש מה נהנה: **משוקל שקלו מן ההקדש.** שהיו בידו מעות שהוקדשו לגדלן הבית וכשבור שהן של חולין ושקל מהן שקלו ונתרמה התרומה וקנה בהמה באותה התרומה והקריבוה אז מתחייב השוקל קרבן מעילה אבל לא קודם לפי שאין מעילה אלא במועלת מן ההקדש לחולין אבל המועלת מהקדש להקדש אע"פ שנהנה אינו מועל אלא אחר שעשה מעשה בהקדש האמר: **יאכל כנגדן.** בגמרא מפרש לה: **גמ' אנן תנינן.** ברישא דמתניתין אם נתרמה התרומה ונתלה דבי רבי תנו אף ברישא וקרבה הבהמה ולא פליגי דתנא דתן סמוך אמפיפא אמפרה בה מעילת שניהם (והכא"פ הניח לגא לוכך): **ס"ג אר"ל דגא כר"ש דר"ש אומר.** לקמן ספ"ד: **מיד היה מקבל מעותיו.** ר"ש פליג אהא דתנן התם המספק אינו מקבל את מעותיו עד שיהא המזבח מוכלה וכ"ש סוכר דמיד היה מקבל את מעותיו ולא חיישינן שמא יאבדו בהן פסול ומשמע דהשקדש נפסל מפני שהבהמה אלא שקנו אותה כבר יצאו המעות לחולין ומעל: **וקשיא.** אמתניתין למה מעל אילו מי שגנב עולתו של חבירו ושחטה סתם ולפי לבעלים הראשונים מכפרת אע"כ דר"ש ר"ע גבי שקלים כשיתנו לגזברה אינו ניכר השקל אל מי הוא והוא נתרם סתם לשם מי שהוא ואחר השקל לבעלים הראשונים ומה יהא חייב קרבן מעילה: **במסוים.** שניכר ויודוע שהוא של שני ומיירי שעשה כמו שעשו של בית רבן גמליאל כדתנן לקמן פ"ג שהיה מתכוין חוזקו לקופה: **ופריך וחש לומר וכו'.** למה הוא מביא קרבן מעילה דלמא לא נקנה בהמה משקל זה אלא ימותר בקופה הגדולה הנמצאת אל שירי הלשכה: **וכי יש מעילה בשריים:** בתמיה: **אלא כר"מ וכו'.** וכי נוקיש בשריים בתמיה דתמניתין כר"מ דסובר יש מעילה בשריים ולית הלכתא כוותיה אלא כר"י דפליג עליה: **ומשני עוד היא במסויים וכו'.** כלומר כבר חוקימנא לה במסויים וכגון ר"ג ת"ר איכא למימר שידוע שמשקל זה קנו בהמה: **מה נהנה.** ולמה תנן שמביא קרבן מעילה דמלה דנהנה דקנביד מלוה לא הנאה היא דמלות לאו ניהנות ניתנו: **ממו שנהנה.** שהיל עצמו בממון ההקדש ונהנה בשקל הזה: **כל שהוא קדש אין קדושה אחרת חלה עליו.** הלכך שקל זה ששקל מעות מעשר שני אינו קדוש כלל לשם קרבנות: **כיצד הוא עושה.** אם שקל שקלו ממעשר שני או משביעית: **והשאר.** מעות הראשונות שנתן לשם מחצית השקל נעשין שקלים שהרי כחולין הן עכשיו:

עוד היא משום תקנה. כלומר כמו למעלה דשבועות הצלים משום תקנה ת"ר תשלומין דבני העיר ומי משום תקנה כדי שיהא הבעלים מזהירים בשמירתן. ומ"מ בשנתרמה התרומה כיון דקתי לגמרי ברשות הגזבר לא עבדו רבנן תקנתא ומ"מ לענין שבועה דאפילו קודם שנתרמה אין לו להבעלים לישבע אלא שבועה דרבנן ועוד נ"מ דאין משלמין כפל על המעות הללו לאחר שהופרשו לשקלו אף שעדיין בידן בעלים: **הראשונים וכו'.** אמנמלא או שהתירום הגנבים **שנתרמה.** קודם שנתן בשביל עצמו כיון דהתרומה היה גם על העתיד לגבות נמצא היה השקל זה שנתן לו לשקול עליו ברשות ההקדש וכשקלו בשביל עצמו הרי נהנה מן ההקדש לפיכך מעל וגנבתו מפרש מה נהנה: **מן ההקדש.** שהיה בידו מעות שהקדיש לבדק הבית וכשבור שהם של חולין ושקל מהן שקלו ונתרמה התרומה וקנה בהמה באותו תרומה והקריבוה אז נתחייב השוקל קרבן מעילה אבל קודם לכן לא מעל לפי שאין מעילה אלא במועלת מן ההקדש לחולין אבל המועלת מן ההקדש להקדש אע"פ שנהנה אינו מועל אלא אחר שעשה מעשה בהקדש השני והא דלא תני לה ברישא נמי קרבה הבהמה משום דברישא המעילה בדבר שאין בו פגם דמתחלה נמי כשנתן זה לשקול על ידו להוליכה לגזבר נתן אף בשלא קרבה עדיין: **ר"ש.** בפפ"ד מיד היה מקבל מעותיו. המספק קרבנות היה מקבל המעות מיד ממלא תיקף כשנתרמה נעשה קדשי מזבח זה השקל שנתן לו לשקול ע"י ולפיכך מעל מיד דאילו לתנא דתמני' דס"ל המספק אינו מקבל מעותיו עד שיהא המזבח מכולה אע"פ שנתרמה הרי היא כאילו לא נתרמה עדיין דמה לי כשהן בלשכה או בידי הגזבר כיון שאינו נותנה עדיין לצורך הקרבנות ולא מעל עד שקרבה: ה"ג **דר"ש דאומר מיד היה מקבל מעותיו.** ותו לא דהשקל אין אחריות מזבח עליו רק שיגיע שקלו לשקדש ויכיון שנתרמה על חבירו הוי ההקדש

ריבב"ן

שלא נתרמה התרומה והתפסד לבני העיר: **אלו ואלו שקלים.** ירושלמי תני הראשונים נופלין לתקלין חדתין והשניים נופלין לתקלין עתיקין אלו הן ראשונים אלו הן שניים ר' פינחס ור' אבא מ"א אלו ששלחו בני העיר תחלה וחרנה אמר אלו שהגיע ליד הגזבר תחלה: **ואין עולה לכן לשנה הבאה.** מפרש ביומא בפר' שני שעירי טעם לפי שאין חובות שנה זו קרבין לשנה הבאה מתני' דלא כר' יהודה דאמר התם עולין לשנה הבאה: **משנה ב המוקן שקלו לחבירו לשקול על ידו ושקלו ע"י עצמו מעל.** דנהנה מן ההקדש הואיל שכבר נתרמה התרומה וכל היכא דאיתיהנו בי גזא דרחמנא איתיהנו חזי נתכוין לשקול לצאת חובתו כשבור שלא נתנה לו חבירו מעל מייב קרבן מעילות כדין הנהנה מן ההקדש שוגג: **מן ההקדש.** היו מעות הקדש בידו [וקפסבור] חולין הן ונתן לשקלו וקרבה בהמה מעל שמתה דלא כר' שמעון דתניא בתוספתא פ"א השוקל שקלי זחיז מן ההקדש כיון שלקחו בהמה [מעלן ד"ר שמעון וחכ"א לא מעל עד שיזקו הדמים: **ממעשר שני יאכל כנגדו.** אם נתן השקל ממעות מעשר שני יתלנו על מעות שבידו ויאכלם ביולוש וכן דמי שביעית יתלנם במעות אחרים ויבטוג בהן קדושת שביעית:

תקלין חדתין

אה"ע דפטורים אלא מקנתא דרבנן היא: **אלא לר"ש.** דמוקי ליה כר"ש דוקא ע"כ דס"ל דשבועה זו דאורייתא הא ניחא בשבועה שנשבעין לבני העיר שפיר מוקמת לה כר"ש דכיון שחייב בתחריותן נכנסים לידיהו ניהו ולא של הקדש אבל נשבעין לגזברין דריש"ש אפי' אי מוקמת לה כר"ש נמי תקשה לן דכיון שברשות הגזברים הם ההקדש ניהו ושבועה זו למה הא אין נשבעין על ההקדש ושאר בקושיא ומה שתנו בספרים שנים נשבעין לבני העיר במעמד גזברין ל"ג הכא ובע"ש דבבלי ב"מ נ"ח גרס' לה אליבא דשמואל דתמרן לרומיא דמתני' דהכא ודהתם דמייני בפ"ש ונשבעין ליטול שכרן וקשיא לן התם ת"ס נשבעין לבני העיר מיבעי ליה ואהא משני התם רבה נשבעין לבני העיר במעמד גזברין והכך תירוצא לן ניחא לן לגוקמא מתני' כר"ש אלא דאמתי ס"ע ומאן דמוקי לה התם כר"ש לתרוצי רומיא דמתני' מוקי מתני' בשומר חנם ולא ס"ל דמייני בפ"ש ומאי שנשבעין לגזברין במעמד גזברין ולכך כי פריך התם אהך תירוצא דמוקי לה כר"ש מהא דנשבעין לגזברין נשאר בקושיא ולא מתרץ לה כדמתרץ רבה אליבא דשמואל משום דהך תירוצא אינו אלא לגאון דמוקי מתני' בפ"ש ומאן דמתרץ לה כר"ש ע"כ ליה דמתני' מייני בפ"ש דאל"כ אמאי דוחקיה לגוקמי מתני' כיחידאה ולא בפ"ש מייני מתני' אמיא כר"ע אע"כ אליבא דהך תירוצא הכא: **ואבד.** קודם שנתרמה התרומה וי"מ אפי' לאחר שנתרמה התרומה: **כ"מ שהוא.** ואפי' נאבדה קודם שנתרמה התרומה: **עוד היא משום תקנה.** כלומר כמו למעלה דשבועות הצלים משום תקנה ת"ר תשלומין דבני העיר ומי משום תקנה כדי שיהא הבעלים מזהירים בשמירתן. ומ"מ בשנתרמה התרומה כיון דקתי לגמרי ברשות הגזבר לא עבדו רבנן תקנתא וי"מ לענין שבועה דאפילו קודם שנתרמה אין לו להבעלים לישבע אלא שבועה דרבנן ועוד נ"מ דאין משלמין כפל על המעות הללו לאחר שהופרשו לשקלו אף שעדיין בידן בעלים: **הראשונים וכו'.** אמנמלא או שהתירום הגנבים **שנתרמה.** קודם שנתן בשביל עצמו כיון דהתרומה היה גם על העתיד לגבות נמצא היה השקל זה שנתן לו לשקול עליו ברשות ההקדש וכשקלו בשביל עצמו הרי נהנה מן ההקדש לפיכך מעל וגנבתו מפרש מה נהנה: **מן ההקדש.** שהיה בידו מעות שהקדיש לבדק הבית וכשבור שהם של חולין ושקל מהן שקלו ונתרמה התרומה וקנה בהמה באותו תרומה והקריבוה אז נתחייב השוקל קרבן מעילה אבל קודם לכן לא מעל לפי שאין מעילה אלא במועלת מן ההקדש לחולין אבל המועלת מן ההקדש להקדש אע"פ שנהנה אינו מועל אלא אחר שעשה מעשה בהקדש השני והא דלא תני לה ברישא נמי קרבה הבהמה משום דברישא המעילה בדבר שאין בו פגם דמתחלה נמי כשנתן זה לשקול על ידו להוליכה לגזבר נתן אף בשלא קרבה עדיין: **ר"ש.** בפפ"ד מיד היה מקבל מעותיו. המספק קרבנות היה מקבל המעות מיד ממלא תיקף כשנתרמה נעשה קדשי מזבח זה השקל שנתן לו לשקול ע"י ולפיכך מעל מיד דאילו לתנא דתמני' דס"ל המספק אינו מקבל מעותיו עד שיהא המזבח מכולה אע"פ שנתרמה הרי היא כאילו לא נתרמה עדיין דמה לי כשהן בלשכה או בידי הגזבר כיון שאינו נותנה עדיין לצורך הקרבנות ולא מעל עד שקרבה: ה"ג **דר"ש דאומר מיד היה מקבל מעותיו.** ותו לא דהשקל אין אחריות מזבח עליו רק שיגיע שקלו לשקדש ויכיון שנתרמה על חבירו הוי ההקדש

מתני'

מעשה"כ גבי המספק ל"ל דזריחין הן כדי שלא יהוא לידי פסול ולכן לקמן גרס' לה דהכא נתרמה דינו לשלוש ואיכא לקוקמי בלבטים מזוין וקושיית הש"ס בבלי בב"מ הוא מנתרמה התרומה ודוק. ומיהב ג"כ הא דקתמר הירושלמי לר"ש מתחר נשבעין לגזברין מאי עבידתייהו דמשמע נשבעין מלא לבני העיר במעמד גזברין ומה"ת לגזברין לר"ש ומיהיין לישבע לבני העיר ובין במעמד גזברין ובזה יש לישב קושית הטוס' בב"מ דף נח ע"א ד"ה דתנן ודוק היטב: [ב] נראה לתמיהת קל מקשה דבעינן קרבה הבהמה דוקא ומקשה דלמא שקלו לשריים ואל נקרב הבהמה ממנו וכי יש מעילה בשריים בשלמא בריבא לא בעי קרבה הבהמה וע' בתמב"ר רק שנדע דלשם הצלי נתרם ולא לבעלים הראשונים שפיר מוקי לה במסוים משל"כ בפיפא קשה ומסוק עוד הוא במסויים וכו' הייט שדחפו לקופה וקנו מן הקופה קרבנות וה"ה מדמייני בלשון הירושלמי שכתב עוד הוא וכו'. וא"ל לדחוקים אל מהרא"ש וק"ע ודוק:

תורה אור השלם

1. אַךְ בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה בַּבְּהֵמָה לֹא יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר אִם שֶׂה לַיהוָה הוּא: ויקרא כז כו

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הלכה ג מתני' המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי בית שמאי אומרין

מותרין נדבה [א]ובית הלל אומרים מותרין חולין שאביא מהן שקלי שוין שהמותר חולין אלו לחטאתי שוין שהמותר נדבה [2]שאביא מהן חטאתי שוין שהמותר חולין אמר רבי שמעון מה בין שקלים לחטאת אלא של שקלים יש להן קצבה ולחטאת אין לה קצבה [3]ר' יהודה אומר אף לשקלים אין להן קצבה [3]שכשעלו ישראל מן הגולה היו שוקלין דרכונות חזרו לשקול סלעים חזרו לשקול טבעין בקשו לשקול [א]דינרין ולא קבלו מהן א"ר שמעון אע"פ כן יד כולן שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתים וזה מביא בשלש: **גמ'** המכנס וכו' ר'[ב] יוסי בשם ר' לעזר מה פליגין במכנס פרוטרוט אבל באומר אלו לשקלי כל עמא מודיי שהמותרן נדבה רבי חייא (חזקיה) ור' ביבא בשם ר' לעזר מה פליגין במכנס פרוטרוט [7]אבל באומר אלו לשקלי כ"ע מודיי שהמותרן חולין א"ר חייא (חזקיה) מתניתא מסייעא לר' ביבי דתנן אמר ר"ש מה בין שקלים לחטאת אלא שהשקלים יש להן קצבה ולחטאת אין לה קצבה [א]מה אנן קיימין אם באומר שאביא מהן שקלי כל עמא מודיי שהמותרן חולין אם באומר שאביא מהן חטאתי כל עמא מודיי שהמותר [ג]חולין אלא כן אנן קיימין באומר אלו לשקלי שקלים על ידי שקצבתן מן התורה מותרן חולין חטאת ע"י שאין קצבתן מן התורה מותרן נדבה מה עבד לה [ג]רבי יוסי בשם רבי אליעזר פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית הלל והא תנינן[7] [ה]מותר שקלים חולין [ב]פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית הלל [ה](והא תנינן מותר עשירית האיפה חולין עוד הוא פתר לה במכנס פרוטרוט וכב"ה) המפריש שקלו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב [ו]לא קדש [ז]המפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים ונמצא [ג]שאינו חייב אלא אחד אותו השני מה [ו]עביד ליה נשמענה מן הדא [ח]הפריש חטאתו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב לא קדשה הפריש שתים וסבר שהוא חייב שתים ונמצא שאינו חייב אלא אחת [ז]אותה שניה מה את עבד לה אלא רועה הכי נמי אלו [ד]לנדבה וכא היאך אומר אתה אלו: רבי יודא אומר כו'; [ט] דרכונות דינרין חזרו לשקול סלעין כשמועון חזרו לשקול טבעין פלגי סלעין בקשו לשקול דינרין קרטין ולא קבלו עליהן מן הדא [1]והעמדנו עלינו [ה]מצות לתת שלישית השקל בשנה לעבודת בית אלהינו ר' חלקיה בשם ר' אחא [ו]מכאן[7] שצריך אדם לשלש שקלו ג' פעמים בשנה מכאן שאין מטריחין על הציבור יותר [ז]מג"פ בשנה אמר ר' אבין מכאן לג' סאין מכאן לשלש קופות מכאן לג' הפרשות כתיב [2]זה יתנו כל העובר על הפקודים[ח] [ח]ר'[ט] יהודה ור' נחמיה חד אמר לפי שחטאו במחצית היום יתנו מחצית השקל [ט]וחד אמר לפי [ב]שחטאו בשש שעות ביום יתנו מחצית השקל דעבד שיתא גרמסין ר' יהושע בי ר' נחמיה בשם ריב"ז לפי שעברו על עשרת הדברות יהיה נותן כל אחד ואחד עשרה גרה [י]ר' ברכיה ר' לוי בשם ר"ש בן לקיש לפי[כ] שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף יהיה כאו"א פודה את בנו בכורו בעשרים כסף [כ]ר' פנחס בשם ר' לוי לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף ונפל לכל אחד ואחד מהם טבעה לפיכך יהיה כאו"א נותן שקלו טבעה:

מתני'

ריבב"ן

מתני' המכנס מעות. כפרוטרוטו מותרן נדבה לקין המזבח. אם אמר שחביא מהן שקלי לא הקדיש אלא מה שצריך לשקלו. ירושל' לטעם דב"ה המפרישן שקלו סבור שהוא חייב ומצא שאינו חייב לא קידש המפרישן שנים סבור שהוא חייב ומצא שאינו חייב אלא אחד שאינו חייב אלא מה שעבד ליה מישמעיניה מן הדא המפרישן חטאתו סבור שהוא חייב ומצא שאינו חייב[מ] מיכן מוכיח שאם פסק ליתן לדקה כסבור שלא נתן ומצא שנתן אפי' אם נתנו ליד הגבאי יכול ליקחם וה"ה אם סבור שנדר ב' זוזין והפרישן ואמרו לו שלא נדר אלא אחד יכול ליקחם מיד הגבאי: **מה בין שקלים לחטאת.** דבשקלים אמרו בית הלל מותרן חולין ובחטאת אמרו דמותרן נדבה שקלים שלהם קצבה ולא הקדיש אלא מה שצריך לשקלו אבל חטאת אין לה קצבה בדמיה ודעתו היה בשהמה שמיתה אפי' אם היו לו ה' בהמות הכל הקדיש: **אף לשקלים אין להם קצבה.** דמפרש: משעלו בני ישראל מן הגולה. מהלר לפרש שהשקלים אין להם קצבה שכשעלו שקלו דרכונות לפי שהעם מועט לו היה די חצי שקל ליקח מהן תמידין וכל דברים הבאים מתרומת הלשכה על כן שקלו דרכונות חזרו לאחר שנתרבה העם ושקלו סלע ועוד חזרו אחר שהעם רב יותר שקלו טבעים ומפרש בירושלמי פלגי סלעין בקשו לשקול דינרין לאחר שהעם רב מאד ולא קבלו מהן משום דכתיב והעמדנו עליהו מצוה לתת שלישית השקל ר' מלקיה בשם ר' אחא מכלן שאדם נרין לכלן שקלו ג' פעמים בשנה שאין מטריחין על הצבור יותר משלש פעמים בשנה מדהכיאו תמלה דרכונות[ט] יכול להקדיש כשתמלה ומצא שכבל הקדיש אעפ"כ יד כולן שוה ולא הקדיש יותר משאר העם:

תקלין חדתין

מתני' המכנס. טוס מעט מעט ומעט מעט ובשנה שהחביא לכנס אמר הרי אלו לשקלי וכשבא לחשוב מה שכנס מצא שהחביו על שקלו: **מותרן נדבה.** יפלו לשופרות שבתקדש שעומדין לתקריב בדמיהן עולת קיץ לנמזבח דקבלי הקדש בטעות שביב הקדש: **מותרן חולין.** שלא נתכוין זה אלא כדי שקלו: **שוין שמותר חולין.** דהוה כשילו אמר בפירוש אם אכנס יותר משקל שיקח מהן לשקלו ומותר יהא חולין: **גמ' מה פליגין.** כי פליגי: **במכנס פרוטרוטו.** כדפרישית במתני' הוא דס"ל לב"ה דמותרן חולין דהוה כשילו: **אבל באומר אלו לשקלי.** אם נטל ידו מלאה מעות ואמר אלו לשקלי ויש בו מותר מודה ב"ה דמותר נדבה שאין כאן טעות דהא ידע כמה הן מ"ש נתכוין לכולן שיהו לשקלים אלא שאין רשאי להרבות למצות השקל לכך המותר נדבה: **דמותרן חולין.** הואיל ואין כאן טעות שיוכל לומר בהו שהקדש בטעות הן וכיון דאין בידו להרבות בשקלים המותר חולין: **אר"ש מה בין כו'.** וקס"ל דר"ש אליבא דב"ש קאמר לה: **כמה אין קיימין.** ר"ש דקאמר מה בין אלה קאי: **כגון שותרן חולין.** בין בשקלים ובין בחטאתא דלקתני מתני' ומה בין דקאמר: **באותה אלו.** ואהא קאמר ר"ש מה בין שקלים דמותרן חולין אליבא דב"ש ומה בין חטאת דמותרן נדבה אליבא דב"ש ואא"ל אליבא דבית בית דקאמר באותה אלו ב"ש מודיס דמותרן חולין אליבא דב"ש ומה בין חטאת דמותרן נדבה אליבא דב"ש ואא"ל אליבא דבית בית דקאמר ר"ש מה בין אלא נ"י מה בין דקאמר ר"ש הא בשקלים נמי מותרן נדבה: [ב] ה"ג אותה שיה רועה הכל מאי את עביד ליה כמ"ד אלו נדבה ה"ל לחולין. ואשאר שבעמים נמתק:

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פרק ג משקלים הל"ינ:
טז ב מיי' פרק ה מפסה"ק הל"ח:
יז ג מיי' פרק ג משקלים הלכה ו ובהגשות:
יח ד מיי' שם פ"ג הלכה יג:
יט ה מיי' שם פ"ה מפסה"ק הל"ח:
כ ו מיי' שקלים שם הל"ינ:
כא ז מיי' שם והגשות וכ"מ:
כב ח מיי' פרק ה מפסה"ק הל"ו:

נוסחת הבבלי

(**א**) דינרין אר"ש כו': (**ב**) עוד הוא במכנס כו': (**ג**) שהיו חייב אלא אחת את הבמי כו': (**ד**) לנדבה היאך אתה אומר אלו כו': (**ה**) מלוה לתת עליו שלישית וכו': (**ו**) מיכן שאדם חייב לשנס כו': (**ז**) ג"פ בשנה (מיכן שאדם נרין בשלישית שקלו ג"פ בשנה) מיכן שאין מטריחין כו': (**ח**) ר"י ורב נחמן כו': (**ט**) שחטאו בחצי היום כו': (**י**) ר"ב בשם ר"ל כו': (**כ**) ר"פ בן לוי כו':

הגהות הגר"א

[**א**] ה"ג מה אנן קיימין אם באומר שחביא מהן בכולן מותרן מולין אלא כ מהן קיימין באומר אלו שקלים וכו' והשאר שבעמים נמתק. וה"פ אם אומר שאביא מהן בכולן מותרן חולין בין בשקלים ובין בחטאת דלקתני מתני' ומה בין דקאמר ר' שמעון באומר אלו ואהא קאמ"ר מה בין שקלים דמותרן חולין אליבא דר"ע ומה בין חטאת דמותרן נדבה אליבא דר"ע אבל אליבא דב"ה דקאמר ר"ש מה בין דקאמר ר"ש הא בשקלים נמי מותרן נדבה: [**ב**] ה"ג אותה שיה רועה הכל מאי את עביד ליה כמ"ד אלו נדבה ה"ל לחולין. ואשאר שבעמים נמתק:

גליון הש"ס

[**אא**] עי' בערוך ערך טבע וערך דגר. ועי' בתוס"ן פ' כי תצא:

תורה אור השלם

1 וְהֶעֱמַדְנוּ עָלֵינוּ מִצְוֹת לָתֵת עָלֵינוּ שְׁלִשִׁית הַשֶּׁקֶל בַּשָּׁנָה לַעֲבֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ:
נחמיה י לג
2. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיְיָ:
שמות ל יג

הלכה ג מתני' המכנס מעות. כוס מעט מעט ומעט מעט וכשבא לחשוב מה שכנס מצא שהחביו על שקלו: **מותרן נדבה.** יפלו לשופרות שבתקדש שעומדין לתקריב בדמיהן עולת קיץ לנמזבח דקבלי הקדש בטעות שביב הקדש: **מותרן חולין.** שלא נתכוין זה אלא כדי שקלו: **שוין שמותר חולין.** דהוה כשילו אמר בפירוש אם אכנס יותר משקל שיקח מהן לשקלו ומותר יהא חולין: **גמ' מה פליגין.** כי פליגי: **במכנס פרוטרוטו.** כדפרישית במתני' הוא דס"ל לב"ה דמותרן חולין דהוה כשילו: **אבל באומר אלו לשקלי.** אם נטל ידו מלאה מעות ואמר אלו לשקלי ויש בו מותר מודה ב"ה דמותר נדבה שאין כאן טעות דהא ידע כמה הן מ"ש נתכוין לכולן שיהו לשקלים אלא שאין רשאי להרבות למצות השקל לכך המותר נדבה: **דמותרן חולין.** הואיל ואין כאן טעות שיוכל לומר בהו שהקדש בטעות הן וכיון דאין בידו להרבות בשקלים המותר חולין: **אר"ש מה בין כו'.** וקס"ל דר"ש אליבא דב"ש קאמר לה: **כמה אין קיימין.** ר"ש דקאמר מה בין אלה קאי: **כגון שותרן חולין.** בין בשקלים ובין בחטאת דלקתני מתני' ומה בין דקאמר: **באותה אלו.** ואהא קאמר ר"ש מה בין שקלים דמותרן חולין אליבא דב"ש ומה בין חטאת דמותרן נדבה אליבא דב"ש ואא"ל אליבא דר' ביבא דקאמר באותה אלו ב"ש מודיס דמותרן חולין שפיר דקאמר ר"ש מה בין אלא נ"י מה בין דקאמר ר"ש הא בשקלים נמי מותרן נדבה: **כ"ב.** ובעמה"ד דס"ש מפרש ר"ש: **שותרן חולין.** וקס"ל דמתני' אתיא כב"ש ובאומר אלו: **נמצא שאינו חייב לא קדיש.** כיון דשם שקל אינו אלא כלל פשיטא לן דלא קדשי כי קמבעיא לן היכא דהפרישן שנים ונמצא שאינו חייב אלא א' כיון דע"כ שם שקל אלה על אחת מהן: **מתני' שקלים יש להם קצבה.** דכתיב העשיר לא ירבה וגו' אמרי' דולמי לא ריבה כוונתו אלא עד כדי שקלו אבל חטאת אין קצבה אם רצה יביא בדמים מרובים ותפסקו הדמים אפי' הן מרובין ומותרן נדבה: **דרכונות.** בימי מלכות מדי היה להם מטבע זה והוא של זהב ולפי שאז היו צריכים הרבה לעבודת הבית ולפיכך שקלו מטבעות גדולות: **חזרו לשקול סלעים.** שמבטלה המטבע של דרכון והיה המטבע היותר בהולאה סלעים ושקלו במחצית השקל חלי סלע: **לשקול טבעין.** מפרש בגמרא שהוא חלי סלע שגם הסלע נתבטל והיה יותר בהולאה חלי סלע אלא הכיבולו לשקליהן אותו חלי סלע מחצית השקל לתוריית השקל לתוריית שהשקל אלא לתוריית הוא סלע דמשה: **וכקשו לשקול דינרין.** כלומר אלא נתבטלה המטבע אלא שהיו מבקשים לשקל ולהביא לשקליהן מחצית מטבע היותר שהוא דינר שהיו שבורין כמו בשנה שהיה המטבע היותר בהולאה מטבע גדולה כמו דרכון היו מביאין לשקליהן חלי ממנו לפי שהוא חלי מטבע היותר בהולאה אף שהוא יותר ממחצית השקל אלא שהיו מקבלין אותו בשקלו יוצא למחצית השקל לתוריית אף ממנו: **יד כלן שוה.** אחה מטבע שקבלו עליהם לשקול גדולה או קטנה היו כלם שוקלים בשוה בין עשיר בין לא כדכתיב: **גמ' כמשמען.** כמשמען סלעים: **קרטין.** בל"ל קוולמרטין והוא רביעית סלע שהוא דינר: **וגם קבלו עליהן מן הדא.** מן המקבל הזה שמכו אלא לקבל מהן בחצות מחצית השקל אלאור בתורה: **והעמדנו עלינו מלוה.** מדקתמר והעמדנו דמשמע שנתמיה וב"ל היו צריכים לבעמיד הדבר ולכא למימר שהיו מגעים לגמרי ממה שכתוב בתורה אע"כ שהיו רוצים להביא מחצית המטבע היותר בהולאה אף שהיא פחותה ממחצית השקל לתוריית והעמידום לתת שלישית השקל שהוא יו"ד גרה להיויו מחצית השקל אלאור בתורה: **לשנס שקלו ג"פ בשנה.** מדלא כתיב אלא שקל בשנה לכך דרש לה שיהא השקל מתחלק בשנה ולאו לתרומת הקלים מייירי אלא בעניין לקוה ולא כר' אמי דאמר בס"ק דס"ב ע' לעולם אל יעמוד עצמו מחלשית השקל בשנה להיויו אלאור אלא שיהא השקל לכל השנה: **אפילו מעריחין.** נדבות על הצבור יותר מג"פ בשנה: **מלכלן לג' אפילו לג' קופות וכו'.** דתנן לקמן בג' פרקים בשנה הוה מרומין אם הלשכה בג' קופות של ג' אפילו: **לפי שחטאתו בחלי היום.** דכתיב כי בושם משה ודרש"ר אמרי ר"ש בן לקיש: **יפנו מחלקי השקל.** דס"ל אמחלקי בו מספר כשיהא שיהא קפיד קלא דהייוו מחלקי השקל לכפר על מה שעבדו בשם: **כל' כסף.** דיינרין דהייוו ה' סלעים סלע ד' דינרין ונפל לכל אח"ש מן האחים שהיו שבעה שבראובן ובנימין לא היו במכירה ויוסף ג"כ הי' הגורם ע"י הקנאה שבתחילה: **טבעה.** הוא

ומדוקדק לשיטת הרמב"ן שהוא עשר גרה והוא ממחצית השקל דקתמ'. ולהרמב"ם שלש דרכון יותר ממחצית השקל דקתמ' כי שלשי דינר שני בדפ"ש דרכון הוא ח' דינרין. ולרדיה ב"ר נתן דהעמידו על שלשית השקל שהי' מימיהם דהייוו הדרכון דהוא קלא יותר ממחצית ושלא יוכפת גדרו שיהיה קלא יותר: **לפי שחטאו כו'.** נראה דהיי ג' שעמים שבתחו מהי שלש שהם הבהולאה מהי סלע כוותה לכל הני. טעם הראשון רק מחצית נגד מחצית כיוס. והיא לתה שקבלו בתחילה אף דדרכון גם שהדרכון היה גדול רק שקיימו מחצית השקל דזמנה. ושעם הני קאי על מ"ש חזרו לשקול סלעים דהייוו אלי סלע שהוא מחצית השקל דקבלו דעבדי ד' גרמוסין ו"ש לפי שחטאו בשם כו' ואשאר

מסורת הש"ס

(**א**) ירושלמי מיר פ"ה הל"ח, (**ב**) נדבה, (**ג**) רש"ל, (**ד**) לקמן הל"ד, (**ה**) נ"י, (**ו**) שם, (**ז**) עי' ב"ב ט ע, (**ח**) וגו', (**ט**) נמצומת וילקוט פ' כי תשא, (**י**) ומרנה, (**כ**) עי' ר"ל פרשה פד ומע"ר פרשה ד, (**ל**) עי' כ"מ פ"ג משקלים, (**מ**) תסר כאן וא"ל שיהי מה אם עביד לה אלא רועה הכל מאי עביד לה וכו' כמ"ד לחולין ה"נ לחולין מכאן מוכח ומוכ' כו', (**נ**) אינו מוכן ואולי דל"ל יכול להקדיש יותר מאלי שקל ומצאת שהכל הקדיש דשאני התם דאעפ"כ יד כולן וכו',